

Neljapäev, 16. märts 2017

P8_TA(2017)0086

Zimbabwe, pastor Evan Mawarire juhtum

Euroopa Parlamendi 16. märtsi 2017. aasta resolutsioon Zimbabwe, pastor Evan Mawarire juhtumi ja muude sõnavabaduse piiramise juhtumite kohta (2017/2608(RSP))

(2018/C 263/14)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone Zimbabwe kohta,
 - võttes arvesse ELi 30. juuni 2016. aasta kohapealset avaldust kohaliku juhtimise kohta,
 - võttes arvesse ELi 12. juuli 2016. aasta kohapealset avaldust vägivalla kohta,
 - võttes arvesse ELi 9. märtsi 2017. aasta kohapealset ühisavaldust Itai Dzamara röövimise kohta,
 - võttes arvesse Zimbabwe inimõiguste komisjoni pressiteadet avalike protestide ja politsei tegevuse kohta,
 - võttes arvesse nõukogu 15. veebruari 2016. aasta otsust (ÜVJP) 2016/220⁽¹⁾, millega pikendati ELi piiravaid meetmeid Zimbabwe vastu 20. veebruarini 2017,
 - võttes arvesse kõrge esindaja 19. veebruaril 2014 ELi nimel tehtud avaldust ELi ja Zimbabwe suhete läbivaatamise kohta,
 - võttes arvesse kolme peamise erakonna (ZANU PF, MDC-T ja MDC) vahel 2008. aastal sõlmitud üldist poliitilist kokkulepet,
 - võttes arvesse Euroopa Liidu Nõukogu 23. juuli 2012. aasta järeldusi Zimbabwe kohta ning nõukogu 27. veebruari 2012. aasta rakendusotsust 2012/124/ÜVJP, millega rakendatakse otsust 2011/101/ÜVJP Zimbabwe vastu suunatud piiravate meetmete kohta⁽²⁾,
 - võttes arvesse 1981. aasta juunis vastu võetud inimõiguste ja rahvaste õiguste Aafrika hartat, mille Zimbabwe on ratifitseerinud,
 - võttes arvesse ELi suuniseid usu- ja veendumusvabaduse edendamise ja kaitse kohta,
 - võttes arvesse 1948. aasta detsembris vastu võetud inimõiguste ülddeklaratsiooni,
 - võttes arvesse Zimbabwe põhiseadust,
 - võttes arvesse Cotonou lepingut,
 - võttes arvesse kodukorra artikli 135 lõiget 5 ja artikli 123 lõiget 4,
- A. arvestades, et Zimbabwe rahvas on palju aastaid kannatanud president Mugabe juhitava autoritaarse režiimi all, mis püsib võimul korrupsiooni, vägivalla, eeskirju eiravate valimiste ja jõhkra julgeolekuaparaadi abil; arvestades, et Zimbabwe rahvas ei ole kogenud tõelist vabadust juba aastakümneid ja paljud alla 30-aastased on seepärast elanud ainult vaesuse ja vägivaldse allasurumise tingimustes;

⁽¹⁾ ELT L 40, 17.2.2016, lk 11.

⁽²⁾ ELT L 54, 28.2.2012, lk 20.

Neljapäev, 16. märts 2017

- B. arvestades, et pastor Evan Mawarire ja Harare inimõiguste kaitsjate asutatud sõltumatu sotsiaalmeedia liikumine #ThisFlag süttis kodanike rahulolematuse Mugabe režiimiga eelmise aasta meelevaldustel, kus protestiti valitsuse tegevusetuse vastu võitluses korruptsiooni, karistamatuse ja vaesusega; arvestades, et pastor Mawarire kutsus valitsust üles leidma lahendust ränkadele majandusprobleemidele ning austama inimõigusi; arvestades, et liikumine #ThisFlag on saanud toetust kirikutelt ja keskklassilt, mis olid seni hoidnud poliitilistest meelevaldustest eemale;
- C. arvestades, et pastor Evan Mawarire vahistati süüdistatuna avaliku vägivalda ohutamises, vabastati 2016. aasta juulis ning ta lahkus seejärel samal kuul Zimbabwe, kartes enda ja oma perekonna turvalisuse pärast;
- D. arvestades, et 1. veebruaril 2017 vahistati pastor Evan Mawarire Harare lennujaamas Zimbabwe naasmisel; arvestades, et algselt süüdistati teda kriminaalmenetluse seaduse paragrahvi 22 alusel „põhiseadusliku valitsuse kukutamise katses“, mille eest on ette nähtud kuni 20 aastat vangistust; arvestades, et 2. veebruaril 2017 lisati Zimbabwe lipu seaduse paragrahvi 6 alusel süüdistus lipu teotamises; arvestades, et pastor Mawarire vabastati kaitsjoni vastu, kui ta oli viibinud juba üheksa päeva vahi all;
- E. arvestades, et Zimbabwe inimõiguste komisjon väljendas avalikus teadaandes sügavat muret politsei jõhkrate ja vägivaldse käitumise pärast, märkis, et rikuti meelevaldajate põhiõigusi, ning palus Zimbabwe ametivõimudel asja uurida ja süüdlased kohtu ette tuua;
- F. arvestades, et 9. märtsil 2015 röövisid viis tundmatut meest ühes Harare juuksurialongis ajakirjaniku ja poliitilise aktivisti Itai Dzamara; arvestades, et ülemkohus nõudis valitsuselt Dzamara otsimist ja kohtule tehtud edusammudest aru andmist, kuni tema asukoht on kindlaks tehtud; arvestades, et Dzamara saatus on endiselt teadmata;
- G. arvestades, et juulis toimunud tööle mitteilumise päevaga seotud ühiskondliku liikumise #Tajamuka juht Promise Mkwanzani vahistati, talle esitati süüdistus avaliku vägivalda ohutamises enne 31. augustiks 2016 kavandatud üritust „shutdown 3.0“ ning on praeguseks kaitsjoni vastu vabastatud; arvestades, et teine liikumise #Tajamuka aktivist Linda Masarira, kes vahistati 2015. aasta mais ja vabastati eeluurimise ajaks ilma kaitsjonita, vahistati uuesti 2016. aasta juulis toimunud meelevalduse käigus;
- H. arvestades, et Zimbabwe režiimi vastu suunatud ELi piiravaid meetmeid pikendati 2017. aasta veebruaris kuni 20. veebruarini 2018; arvestades, et president Mugabe, Grace Mugabe ja Zimbabwe kaitsetööstuse suhtes kohaldatakse jätkuvalt varade külmutamist ja reisikeeldu; arvestades, et relvaembargo kehtib endiselt; arvestades, et EL on kaotanud piirangud 78 isiku ja kaheksa üksuse suhtes;
- I. arvestades, et Zimbabwe on kirjutanud alla Cotonou lepingule, mille artiklis 9 on sätestatud, et inimõiguste ja põhivabaduste austamine on AKV riikide ja ELi koostöö oluline osa;
- J. arvestades, et 11. Euroopa Arengufondi kaudu on Zimbabwe riikliku soovituskava jaoks aastateks 2014–2020 eraldatud 234 miljonit eurot, mis suunatakse kolme peamiseks valdkonda ehk tervishoidu, põllumajandusel põhinevasse majandusarengusse ning valitsemisse ja institutsioonide ülesehitamisse;
1. mõistab hukka pastor Evan Mawarire vahistamise; rõhutab, et tema kaitsjoni vastu vabastamine ei ole piisav ning tema vastu esitatud poliitiliste motiividega süüdistused tuleb täielikult tagasi võtta;
 2. palub Zimbabwe ametivõimudel tagada, et kriminaalõigussüsteemi ei kuritarvitataks selleks, et võtta sihikule, ahistada või ähvardada inimõiguste kaitsjaid, nagu pastor Evan Mawarire;

Neljapäev, 16. märts 2017

3. on veendunud, et kogunemis-, ühinemis- ja sõnavabadus on igas demokraatlikus ühiskonnas hädavajalikud; rõhutab, et arvamuse avaldamine vägivalda kasutamata on kõigi Zimbabwe kodanike põhiseaduslik õigus, ning tuleb ametivõimudele meelde nende kohustust kaitsta kõigi kodanike õigusi;
 4. tunneb sügavat muret inimõiguste organisatsioonide teadete pärast poliitilise vägivalda ning inimõiguste kaitsjate ähvardamise ja nende õiguste piiramise kohta; peab kahetsusväärseks, et pärast viimaseid valimisi ja uue põhiseaduse vastuvõtmist 2013. aastal on tehtud vähe edusamme õigusriigi põhimõtte järgimise osas ning eelkõige inimõiguste keskkonna reformimise osas;
 5. palub Zimbabwe ametivõimudel teha kindlaks Itai Dzamara asukoht ja tagada, et isikud, kes vastutavad tema röövimise eest, antaks kohtu alla; märgib, et arvamuse avaldamine vägivalda kasutamata on kõigi Zimbabwe kodanike põhiseaduslik õigus ning ametivõimude kohustus on kaitsta kõigi kodanike õigusi;
 6. väljendab muret ka Linda Masarira juhtumi pärast, kes mõisteti süüdi avalikus vägivaldas seoses 6. juuli 2016. aasta üleriigilise streigiga; kutsub Zimbabwe valitsust üles ilmutama vaoshoitust ja austama kõigi Zimbabwe kodanike inimõigusi, sealhulgas õigust sõnavabadusele ja kogunemisvabadusele; tuleb valitsusele meelde tema kohustust austada, järgida ja mitte õõnestada põhiseadust ning teenida kõiki Zimbabwe inimesi erapooletult ja ilma eranditeta;
 7. palub ELi delegatsioonil Harares jätkuvalt pakkuda Zimbabwele abi inimõiguste olukorra parandamiseks ja uurida võimalusi, kuidas hõlbustada ELi valimisvaatlusmissiooni tegevust;
 8. rõhutab taas, et EL peaks alustama Zimbabwe ametivõimudega poliitilist dialoogi Cotonou lepingu raames, kinnitades seeläbi ELi võetud kohustust toetada kohalikku elanikkonda;
 9. rõhutab, et EL peab tagama, et Zimbabwele tema riikliku soovituskava jaoks eraldatud vahendid jõuavad tulemuslikult asjaomaste sektoriteni, ning palub Zimbabwe valitsusel võimaldada komisjonile takistamatu juurdepääsu ELi rahastatavatele projektidele ning suurendada avatust ühiselt kokku lepitud projektidele ja programmidele suunatud tehniliseks abiks;
 10. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon komisjonile, nõukogule, komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, Euroopa välisteenistusele, Zimbabwe valitsusele ja parlamendile, Lõuna-Aafrika Arenguühenduse valitsustele ning Aafrika Liidule.
-